

Hulp bij verbintenis en financiële zekerheid

– een praktische handleiding –

Deze handleiding is een aanvulling op onze '[Handleiding overdrachten 2012](#)' en moet u helpen bij het aangaan van de verbintenis tot bodemsanering en het stellen van de financiële zekerheid bij de overdracht van een risicoground waarop de bodemsanering nog niet werd beëindigd.

We overlopen hoe de verbintenis moet worden ingevuld, wie deze moet ondertekenen, waar u de nodige informatie vindt en hoe de financiële zekerheid kan worden gesteld.

De verbintenis kunt u rechtstreeks afdrukken vanaf de [OVAM-webpagina](#). Voor de meest courante financiële zekerheden (bankwaarborg, pandrekening en garantieverzekering) kunt u gebruik maken van de modelteksten beschikbaar op de OVAM-webpagina. Op basis van deze modeltekst maakt uw kredietinstelling of verzekeringsonderneming de financiële zekerheid op.

1 Verbintenis tot bodemsanering en eventuele nazorg

De verbintenis tot bodemsanering is een standaarddocument. De ondertekenaar verbindt zich er toe de (verdere) bodemsanering uit te voeren en stelt een financiële zekerheid tot waarborg van de uitvoering.

Afhankelijk van de overdrachtsprocedure die u volgt, gebruikt u een andere tekst. We maken het onderscheid tussen de [gewone overdracht](#) en de [versnelde overdracht](#). Het is belangrijk dat u de correcte tekst gebruikt. Beide teksten vermelden duidelijk het soort overdrachtsprocedure.

Op de verbintenis moet u enkele zaken invullen:

- de persoon die zich tot de uitvoering van de bodemsanering en eventuele nazorg verbindt (blz. 1);
- de kadastrale gegevens van de over te dragen grond(en) (blz. 2);
- het referentienummer van de verbintenis en het dossiernummer (blz. 1, 2, 3 en 4);
- de plaats en de datum van ondertekening van de verbintenis (blz. 4);
- de handtekening van de persoon die zich verbindt (blz. 4);
- aanduiden op welke manier de vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt aangetoond (blz. 5).

1.1 Wie gaat de verbintenis aan?

Bij het aangaan van de verbintenis maken we een onderscheid tussen een vennootschap of vereniging (met of zonder rechtspersoonlijkheid) en een natuurlijk persoon.

Een **vennootschap** of **vereniging** is een organisatie, een verzameling van mensen die zich met een bepaald doel georganiseerd hebben, die al dan niet over rechtspersoonlijkheid beschikt. Vennootschappen en verenigingen vermelden hun maatschappelijke naam (dit is de officiële benaming van de vennootschap of vereniging), de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel in het voorziene kader.

Duidt aan of de vennootschap of vereniging over **rechtspersoonlijkheid** beschikt. Een rechtspersoon is een juridische constructie. De meest gekende zijn de naamloze vennootschap (NV), de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA) en de vereniging zonder winstoogmerk (VZW), maar ook andere vennootschappen en verenigingen kunnen rechtspersoonlijkheid hebben.

Wanneer men over een **ondernemingsnummer** beschikt, vult men deze in in de voorziene ruimte. Vennootschappen vermelden eveneens het gerechtelijk arrondissement waar de vennootschap in het Rechtspersonenregister (**RPR**) werd opgenomen.

Een **natuurlijk persoon** is iemand van vlees en bloed, met een identiteit en een woonplaats. Een natuurlijk persoon vult zijn of haar voornaam, familienaam, adres en **Rijksregisternummer** in.

Wanneer meerdere personen samen de verbintenis willen aangaan, neemt men contact op met de OVAM per e-mail op fz@ovam.be of per telefoon op 015/284 385. Na de nodige gegevens te hebben ontvangen, bezorgt de OVAM een geschikte verbintenistekst.

1.1.1 Overdracht gewone procedure

Volgens het Bodemdecreet ligt de verplichting om de verbintenis tot bodemsanering en eventuele nazorg aan te gaan en het stellen van financiële zekerheden bij de **overdrager** (bv. de verkoper, de concessiegever, de opstalgever, etc.).

De mogelijkheid bestaat echter dat de uitvoering van deze verplichtingen wordt overgenomen door de **verwerver** (bv. de koper, de concessiehouder, de opstalhouder, etc.) of door een **derde**. Daarom wordt de benaming in de verbintenis algemeen gehouden op '*verbintenissteller*'.

Overdrager en verwerver of derde melden in dat geval aan de OVAM dat zij met onderlinge toestemming van deze mogelijkheid gebruik wensen te maken. Dit kan per brief of per e-mail aan fz@ovam.be. Vermeld hierbij steeds het dossiernummer en de kadastrale gegevens van de betreffende grond(en).

1.1.2 Overdracht versnelde procedure

De versnelde overdrachtsprocedure moet worden aangevraagd volgens de procedure vermeld in de '[Handleiding Overdrachten 2012](#)'.

De versnelde overdracht is enkel en alleen mogelijk wanneer de **verwerver** de verbintenis aangaat en de financiële zekerheid stelt. Aangezien nog een bodemsaneringsproject moet worden opgesteld door de verwerver, zijn de verplichtingen dan ook uitgebreider dan bij de gewone overdracht. Daarom wordt voor de versnelde overdracht een **aparte verbintenistekst** gebruikt met specifieke vermelding van de 'verwerver'. Het is bijgevolg van groot belang dat u de correcte tekst gebruikt!

1.2 De over te dragen grond

De grond(en) die u wilt overdragen waarvoor volgens het Bodemdecreet een verbintenis en financiële zekerheid nodig is, moeten uiteraard worden opgenomen in de verbintenis. Deze grond(en) vermeldt u in de voorziene tabel met de gevraagde **kadastrale gegevens**: gemeentenummer (NIS-code), sectie, grondnummer, bisnummer en eventuele exponenten. De correcte benaming van de grond(en) vindt u terug op de kadastrale legger.

In de tabel is ruimte voor 10 gronden. Mocht u meer dan 10 gronden willen overdragen, neem dan contact op met de OVAM per e-mail op fz@ovam.be of per telefoon op 015/284 385. Na de nodige gegevens te hebben ontvangen, bezorgt de OVAM een geschikte verbintenistekst.

1.3 Referentienummer en dossiernummer

Om de verbintenis correct te kunnen registreren en te kunnen linken met de financiële zekerheid (zie verder), moet deze voorzien worden van een **uniek referentienummer**. Het referentienummer wordt gevormd door een combinatie van de datum waarop de verbintenis wordt ondertekend en het dossiernummer. Bv. ondertekent u de verbintenis op 25 september 2013 en maakt de grond deel uit van dossier 12345, dan wordt het referentienummer van deze verbintenis **2013.09.25/12345**.

Vermeld het dossiernummer nogmaals in de voorziene ruimte. Zo kan de verbintenis zeer gemakkelijk worden geregistreerd bij de OVAM.

Referentienummer en dossiernummer moeten op elke bladzijde van de verbintenis worden ingevuld!

1.4 Plaats en datum van ondertekening

Voor de registratie en de geldigheid van uw verbintenis is het belangrijk dat de plaats en datum van ondertekening worden ingevuld. Wanneer meer dan 1 persoon de verbintenis moet tekenen, dan geldt de plaats en datum van de laatste handtekening.

1.5 Ondertekening van de verbintenis

1.5.1 Vennootschap of vereniging

Alleen een natuurlijk persoon kan een handtekening zetten. Daarom wordt een vennootschap of vereniging vertegenwoordigd door één of meerdere natuurlijke personen die handelen in een bepaalde functie of hoedanigheid (bv. als bestuurder of zaakvoerder). De natuurlijk persoon moet op het moment van de ondertekening benoemd zijn in deze functie of hoedanigheid. Dit noemt men de **vertegenwoordigingsbevoegdheid**.

De vertegenwoordiging van een vennootschap of vereniging wordt geregeld afhankelijk van de rechtsvorm en het type vennootschap of vereniging. In bijlage 1 geven we u een overzicht van rechtsvormen naar Belgisch recht en de manier waarop de vertegenwoordiging ervan geregeld is.

Voor de ondertekening van de verbintenis is het van belang dat de vennootschap of vereniging rechtsgeldig verbonden wordt tegenover derden. Het ondertekenen van de verbintenis valt doorgaans niet onder handelingen van dagelijks bestuur!

Om de bevoegdheid van de ondertekenaar(s) aan te tonen, kan bij vennootschappen en verenigingen met rechtspersoonlijkheid een kopie van de meest recente statuten en van de benoeming van de ondertekenaar(s), zoals gepubliceerd in het **Belgisch Staatsblad**, bezorgd worden aan de OVAM. Deze documenten zijn doorgaans digitaal te vinden via de webpagina van de Federale Overheidsdienst Justitie (<http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv/tsvn.htm>).

Wanneer de **notaris** de vertegenwoordigingsbevoegdheid heeft geverifieerd, hoeft men de statuten en de benoeming niet aan de OVAM te bezorgen. In dat geval kan de notaris een **bevoegdheidsverklaring** opmaken. Een [model van een bevoegdheidsverklaring](#) dat door de notaris gebruikt kan worden, is terug te vinden op de OVAM-webpagina.

In het kader van de overdracht heeft de notaris namelijk de taak na te gaan wie de akte rechtsgeldig kan ondertekenen. Doorgaans zijn dit dezelfde personen als deze die de verbintenis ondertekenen (behalve in het geval dat de verbintenis wordt aangegaan door een derde).

Aangezien de notaris de nodige ervaring heeft met het verrichten van de nodige opzoeken, gaat de OVAM er vanuit dat de notaris een betrouwbare partij is om de ondertekening van de verbintenis te verifiëren en neemt de OVAM aan dat de verbintenis correct wordt ondertekend.

1.5.2 Natuurlijk persoon

Een natuurlijk persoon vermeldt in het kader op de laatste bladzijde van de verbintenis zijn of haar voornaam en familienaam en plaatst een handtekening. Een natuurlijk persoon moet geen hoedanigheid vermelden, deze ruimte is voorzien voor vennootschappen en verenigingen.

2 Financiële zekerheid

2.1 Vormen

Het Vlarebo voorziet in 3 vormen van financiële zekerheid: de bankwaarborg, de garantieverzekering en de verpande rekening. Voor elk van deze vormen hanteert de OVAM een modeltekst die werd overeengekomen met de financiële- en verzekeringssector.

Met een ingevulde modeltekst kunt u naar uw kredietinstelling of verzekeringsonderneming stappen. Zij stellen de financiële zekerheid voor u op. De kredietinstelling of verzekeringsonderneming neemt de tekst op eigen papier over, laat deze ondertekenen door de bevoegde personen en bezorgt alles rechtstreeks aan de OVAM.

De OVAM kan ook een andere financiële zekerheid (bv. een hypotheek) aanvaarden. In dat geval dient men aan te tonen dat deze alternatieve vorm van financiële zekerheid voldoende garantie biedt. Neem contact op met de OVAM indien u dergelijke financiële zekerheid wenst te stellen. Omwille van een dossierspecifieke beoordeling en de nodige tussenkomst van de OVAM vraagt het echter meer tijd om een alternatieve financiële zekerheid te stellen.

2.1.1 Bankwaarborg

De bankwaarborg is een onherroepelijke garantie van een kredietinstelling. Wanneer de verbintenis niet behoorlijk wordt uitgevoerd, kan de OVAM de bankwaarborg opvragen en de verbintenis zelf uitvoeren.

Voor de opmaak van de [bankwaarborg](#) moet de kredietinstelling gebruik maken van een modeltekst die te vinden is op www.ovam.be. Op deze modeltekst vult u de naam en het adres (en ondernemingsnummer in geval van een rechtspersoon) in van de persoon die de financiële zekerheid stelt, vermeldt u het referentienummer van de verbintenis (zie boven) en wordt het bedrag en de looptijd van de bankwaarborg opgenomen. Over het bedrag en de looptijd van de financiële zekerheid leest u verder meer.

Een overzicht van de kredietinstellingen waarvan de OVAM een bankwaarborg aanvaardt, vindt u terug op de webpagina van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). Dit zijn de kredietinstellingen met een vergunning in België (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/finbem/ki/Article/lijsten/ki1.aspx>) en de kredietinstellingen met een vergunning in de Europese Unie met een in België geregistreerd bijkantoor (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/finbem/ki/Article/lijsten/ki2.aspx>).

2.1.2 Garantieverzekering

De garantieverzekering is een onherroepelijke garantie van een verzekeringsonderneming. Wanneer de verbintenis niet behoorlijk wordt uitgevoerd, kan de OVAM de garantieverzekering opvragen en de verbintenis zelf uitvoeren.

Voor de opmaak van de [garantieverzekering](#) moet de verzekeringsonderneming gebruik maken van een modeltekst die te vinden is op www.ovam.be. Op deze modeltekst vult u de naam en het adres (en ondernemingsnummer in geval van een rechtspersoon) in van de persoon die de financiële zekerheid stelt, vermeldt u het referentienummer van de verbintenis (zie boven) en wordt het bedrag en de looptijd van de garantieverzekering opgenomen. Over het bedrag en de looptijd van de financiële zekerheid leest u verder meer.

Een overzicht van de verzekeringsondernemingen waarvan de OVAM een garantieverzekering aanvaardt, vindt u terug op de webpagina van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). Dit zijn de verzekeringsondernemingen die toegelaten zijn volgens de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/finbem/vohvo/Article/lijsten/vo.aspx>).

2.1.3 Verpande rekening

Bij de verpande rekening wordt het bedrag waarvoor de financiële zekerheid wordt gesteld geblokkeerd op een bankrekening en wordt een pandovereenkomst opgemaakt tussen de bank, de persoon die de financiële zekerheid stelt en de OVAM. Wanneer de verbintenis niet behoorlijk wordt uitgevoerd, kan de OVAM het bedrag op deze rekening opvragen en de verbintenis zelf uitvoeren.

Voor de opmaak van de [pandovereenkomst](#) moet de kredietinstelling gebruik maken van een modeltekst die te vinden is op de www.ovam.be. Op deze modeltekst vult u de naam en het adres (en ondernemingsnummer in geval van een rechtspersoon) in van de persoon die de financiële zekerheid stelt, vermeldt u het referentienummer van de verbintenis (zie boven) en wordt het bedrag van de verpande rekening opgenomen. Over het bedrag van de financiële zekerheid leest u verder meer.

Een overzicht van de kredietinstellingen waarvan de OVAM een verpande rekening kan aanvaarden, vindt u terug op de webpagina van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). Dit zijn de kredietinstellingen met een vergunning in België (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/finbem/ki/Article/lijsten/ki1.aspx>) en de kredietinstellingen met een vergunning in de Europese Unie met een in België geregistreerd bijkantoor (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/finbem/ki/Article/lijsten/ki2.aspx>).

2.2 Bedrag

De financiële zekerheid moet de uitvoering van de verbintenis waarborgen. Er wordt bijgevolg een financiële zekerheid gevraagd voor een bedrag waarmee de OVAM de verdere verplichtingen zelf kan uitvoeren. Hiervoor baseert de OVAM zich op een kostprijsraming van de nog uit te voeren saneringsverplichtingen opgesteld door een bodemsaneringsdeskundige.

Het bedrag waarvoor een financiële zekerheid moet worden gesteld in het kader van de **overdracht**, vindt u in de brief bij het conformiteitsattest van het bodemsaneringsproject.

Bij de **versnelde overdracht** is er nog geen bodemsaneringsproject conform verklaard. Het bedrag voor de financiële zekerheid vindt u in dit geval terug in de brief waarmee de OVAM het verzoek tot versnelde overdracht goedkeurt.

Naar gelang de bodemsanering vordert, kan het bedrag van de financiële zekerheid worden verlaagd. Hiertoe dient u een **tussentijds saneringsrapport** in bij de OVAM, verzoekt u om de afbouw van de gestelde financiële zekerheid en voegt u een kostprijsraming toe van de nog uit te voeren werken. Bij de goedkeuring van dit rapport vermeldt de OVAM het bedrag waarvoor nog een financiële zekerheid nodig is waarmee u bij uw kredietinstelling of verzekeringsmaatschappij een afbouw kunt bekomen.

Vindt u niet terug voor welk bedrag u een financiële zekerheid moet stellen, contacteer dan de OVAM per e-mail op fz@ovam.be of per telefoon op 015/284 385 met vermelding van het dossiernummer en de kadastrale gegevens van de gronden die u wilt overdragen.

2.3 Looptijd

De financiële zekerheid moet worden gesteld zolang de verplichtingen uit de verbintenis niet zijn afgerond. Indien na het beëindigen van de bodemsanering geen nazorg nodig is, wordt de financiële zekerheid vrijgegeven van zodra de OVAM een eindverklaring heeft afgeleverd.

Opgelet: De **bankwaarborg en garantieverzekering** werken met een minimale looptijd. Nadat de minimale looptijd verstreken is, lopen deze financiële zekerheden verder voor onbepaalde duur. De bankwaarborg of garantieverzekering moet minimaal zo lang lopen als voorzien wordt dat de bodemsanering zal duren. Bv. bij een sanering van 2 jaar, moet de bankwaarborg of garantieverzekering dan ook een minimale looptijd van 2 jaar hebben.

Deze minimale looptijd kan echter nooit langer zijn dan 5 jaar, dit werd overeengekomen met de financiële sector. Daarom moet de bankwaarborg of garantieverzekering bij saneringen langer dan 5 jaar worden opgesteld met een minimale looptijd van 5 jaar.

Bijlage 1: vertegenwoordigingsbevoegdheid

In deze bijlage geven we u bijkomende uitleg bij de vertegenwoordiging van vennootschappen en verenigingen naar Belgisch recht. Dit kan dienen als leidraad bij de ondertekening van de verbintenis.

1 Bestuursbevoegdheid (intern) vs. vertegenwoordigingsbevoegdheid (extern)

Het is van belang dit onderscheid goed voor ogen te houden. Diegene die interne bestuursbevoegdheid hebben, hebben niet altijd de bevoegdheid om de vennootschap of vereniging te vertegenwoordigen, en omgekeerd.

De **interne bestuursbevoegdheid** heeft betrekking op de vraag wie binnen een vennootschap of vereniging de beslissing kan nemen om de verbintenis te ondertekenen (de besluitvorming).

Het begrip “**vertegenwoordiging**” verwijst naar de rechtsverhouding tussen vennootschap of vereniging enerzijds en derden anderzijds. Of meer concreet gesteld: wiens handtekening verbindt de vennootschap of vereniging? De vertegenwoordiger die in naam en voor rekening van de vennootschap of vereniging handelt, voert in principe interne beslissingen uit.

2 Vennootschappen

Volgens artikel 1, eerste lid van het Wetboek van Vennootschappen (“W.Venn.”) wordt een vennootschap opgericht door een contract op grond waarvan (1) twee of meer personen overeenkomen (2) iets in gemeenschap te brengen met als (3) doel één of meer nauwkeurig omschreven activiteiten uit te oefenen en met het (4) oogmerk aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel toe te kennen.

Artikel 2 W.Venn. bevat een limitatieve opsomming van vennootschapsvormen. Voldoet een (mondelinge of schriftelijke) samenwerking aan de vier vereisten van artikel 1, eerste lid W.Venn. maar is niet gespecificeerd voor welke vennootschapsvorm wordt gekozen, dan moet deze samenwerking als een maatschap worden gekwalificeerd. Niet elke samenwerking tussen twee of meerdere personen doet een vennootschap ontstaan. Van belang is dat de samenwerking wordt aangegaan in het gemeenschappelijk belang van de vennoten.

2.1 Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid

Niet alle vennootschappen zijn echter rechtspersonen. Zo zijn er drie vennootschapsvormen zonder rechtspersoonlijkheid: de maatschap, de tijdelijke handelsvennootschap (“THV”) en de stille handelsvennootschap (art. 2, § 1 W.Venn.).

2.1.1 Maatschap en tijdelijke handelsvennootschap

Een vennoot van een maatschap of tijdelijke handelsvennootschap, die namens de maatschap of tijdelijke handelsvennootschap handelt, verbindt enkel zichzelf; tenzij deze vennoot een volmacht van de andere vennoten heeft. Er is bijgevolg een **volmacht van alle vennoten** nodig om de verbintenis namens de maatschap of tijdelijke handelsvennootschap te ondertekenen. De verbintenis kan echter ook door alle vennoten samen worden ondertekend.

2.1.2 Stille handelsvennootschap

De vennoot die met de OVAM handelt, doet dit steeds **in eigen naam** maar doet dit in het gemeenschappelijk belang van zichzelf en zijn vennoten. Aangezien het om een stille handelsvennootschap gaat, heeft de OVAM in principe geen weet dat zij met een vennootschap handelt en is er bijgevolg geen sprake van het aantonen van vertegenwoordigingsbevoegdheid.

2.2 Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid

De vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zijn de vennootschap onder firma ("VOF"), de gewone commanditaire vennootschap ("Comm.V."), de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid ("BVBA"), de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid ("CVOA"), de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid ("CVBA"), de naamloze vennootschap ("NV"), de commanditaire vennootschap op aandelen ("Comm.VA"), het economisch samenwerkingsverband ("ESV") en de landbouwvennootschap ("LV")¹ (art. 2, § 2 W.Venn.).

2.2.1 VOF, Comm.V., CVOA en CVBA

Aangezien deze vennootschapsvormen de oprichting van een rechtspersoon impliceren, is er sprake van organieke vertegenwoordiging. Bijgevolg moet de OVAM aan de hand van bv. de **statuten** van de vennootschap kunnen na gaan of de **bevoegdheid van de vertegenwoordiger** statutair niet beperkt is en aan de hand van bv. een publicatie kunnen nagaan wie benoemd is als vertegenwoordiger.

2.2.2 BVBA, NV, Comm.VA., ESV en LV

Ook hier is er sprake van organieke vertegenwoordiging. Bovendien is in deze vennootschappen de externe vertegenwoordigingsmacht losgekoppeld van de beslissings- en vertegenwoordigings-bevoegdheid.

Wanneer een orgaan binnen zijn vertegenwoordigingsmacht met een derde heeft gehandeld, is de betrokken vennootschap verbonden, zelfs indien het orgaan onbevoegd heeft opgetreden. Er kunnen echter wel bepaalde statutaire beperkingen zijn waarmee rekening moet worden gehouden.

2.2.2.1 BVBA

In een BVBA heeft de **zaakvoerder** de **algemene vertegenwoordigingsmacht**. Hij kan dus de vennootschap vertegenwoordigen en deze laatste is verbonden, zelfs indien hij om welke reden ook zijn bevoegdheid zou te buiten gaan. Zijn er meerdere zaakvoerders, dan heeft ieder van hen de volledige vertegenwoordigingsmacht.

Statutaire beperkingen van zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid kunnen door de vennootschap niet worden tegengeworpen aan een derde waarmee de zaakvoerder in naam en voor rekening van de vennootschap gehandeld heeft. De enige **uitzonderingen** op deze regel zijn: (1) de toekenning van de vertegenwoordigingsmacht aan één of meer speciaal aangewezen zaakvoerders of (2) een (meer)handtekeningsclausule. Deze uitzonderingen zijn enkel van toepassing wanneer de volgende **voorwaarden** cumulatief vervuld zijn: (1) deze uitzonderingen moeten opgenomen zijn in de statuten, (2) zij moeten betrekking hebben op de volledige vertegenwoordigingsmacht en (3) deze statutaire clausules moeten op de geëigende manier bekend zijn gemaakt.

Een BVBA is ten aanzien van OVAM verbonden in de volgende gevallen:

- Indien er maar één zaakvoerder is, door de handtekening van deze zaakvoerder;
- Indien er meerdere zaakvoerders zijn:
 - door de handtekening van een zaakvoerder, wanneer de vertegenwoordigingsmacht niet specifiek is toegekend aan een of meerdere zaakvoerders, en/of er geen (meer)handtekeningsclausule in de statuten is opgenomen;
 - door de handtekening van een zaakvoerder aan wie specifiek de algemene vertegenwoordigingsmacht is toegekend;
 - door het aantal handtekeningen van zaakvoerders, dat voorzien is de (meer)handtekeningsclausule.

2.2.2.2 NV

Het bestuursorgaan van de NV is de **raad van bestuur** dat als college beraadslaagt en beslist. De raad van bestuur vertegenwoordigt de vennootschap.

Op deze regel geldt dezelfde **uitzondering** als bij de BVBA. De bestuurder(s) waaraan de volledige vertegenwoordigingsmacht wordt toebedeeld, draagt (dragen) de titel van “gedelegeerd bestuurder”. Een (meer)handtekeningsclausule is ook mogelijk; in beide gevallen wanneer de hiervoor vermelde voorwaarden zijn voldaan.

Een NV is ten aanzien van OVAM verbonden in de volgende gevallen:

- Indien niets is voorzien, door de handtekening van de meerderheid van de bestuurders;
- Indien een gedelegeerd bestuurder is benoemd die de volledige vertegenwoordigingsmacht heeft, door diens handtekening;
- In geval van een (meer)handtekenings-clausule, door de handtekening van het vereist aantal bestuurders.

2.2.2.3 Comm.VA.

Een Comm.VA wordt vertegenwoordigd door **een of meer zaakvoerders**. Zij moeten de hoedanigheid van vennoot hebben. Voor het overige zijn de regels van de NV van toepassing.

2.2.2.4 ESV

Het samenwerkingsverband wordt bestuurd door één of meerdere natuurlijke personen die al dan niet lid zijn van het samenwerkingsverband. Iedere **zaakvoerder** heeft de algemene vertegenwoordigingsmacht. Indien meerdere zaakvoerders benoemd zijn, dan is een (meer)handtekenings-clausule geldig, indien voldaan is aan de voorwaarden vermeld met betrekking tot de BVBA.

2.2.2.5 LV

Een LV wordt bestuurd door één of meer beherende vennoten. De beherende vennoten zijn de vennoten die de verbintenis op zich hebben genomen om lichamelijke arbeid te verrichten. Elke **beherende vennoot** heeft de algemene vertegenwoordigingsmacht. Indien meerdere beherende vennoten benoemd zijn, dan is de aanduiding van één of meer beherende vennoten of een (meer)handtekenings-clausule geldig, indien voldaan is aan de voorwaarden vermeld met betrekking tot de BVBA.

3 Verenigingen

Is het “winstoogmerk” niet aanwezig, dan is het samenwerkingsverband een vereniging. De meeste gekende verenigingsvormen zijn de feitelijke vereniging (“FV”) en de vereniging zonder winstoogmerk (“VZW”).

De FV heeft geen rechtspersoonlijkheid terwijl de VZW wel een aparte rechtspersoon is.

De vertegenwoordiging bij de FV wordt geregeld zoals bij de maatschap. Voor de VZW zijn de regels van de NV van toepassing.